

LANGELAND
KOMMUNE

Demensstrategi

Ældre og Sundhed

Indhold

Baggrund	3
Uddybelse af data for området	3
Mål og fokusområder	4
Sundhedspolitik	4
Den nationale demenshandlingsplan 2025	5
Samarbejdsaftalen for demensområdet 2022	5
Tidligere styringsdokumenter	6
Indsatser	7
Kommunikation og åbenhed.	8
Borgere med demens-symptomer opspores og udredes for demens	9
Borgere med demens og deres pårørende får tilbudt den rette støtte og omsorg i demensforløbet	10
Borgere med demens, som bor i plejebolig, har et godt og meningsfuldt hverdagsliv i rammer der er indrettet efter deres behov	11
Implementering	12

”Demens er en sygdom, der ikke kun rammer den enkelte men hele familien. Det er en sygdom, der vender op og ned på det liv, man kender, og det er en sygdom, som vi desværre ikke har en kur for. At få en demensdiagnose betyder ikke, at der ikke er hjælp at hente. Mange mennesker lever et langt og godt liv på trods af demens.

En grundlæggende forudsætning for at kunne leve et godt liv med en demenssygdom er, at mennesket med demens mødes med forståelse og ses som et helt menneske med egne ønsker og behov – også selvom det ikke altid er muligt at udtrykke disse. For selvom hukommelsen svigter og minderne – og med tiden også sproget – forsvinder, så betyder det ikke, at mennesket bag sygdommen er forsvundet.”

Et trygt og værdigt liv med demens, National Demenshandlingsplan 2025

Baggrund

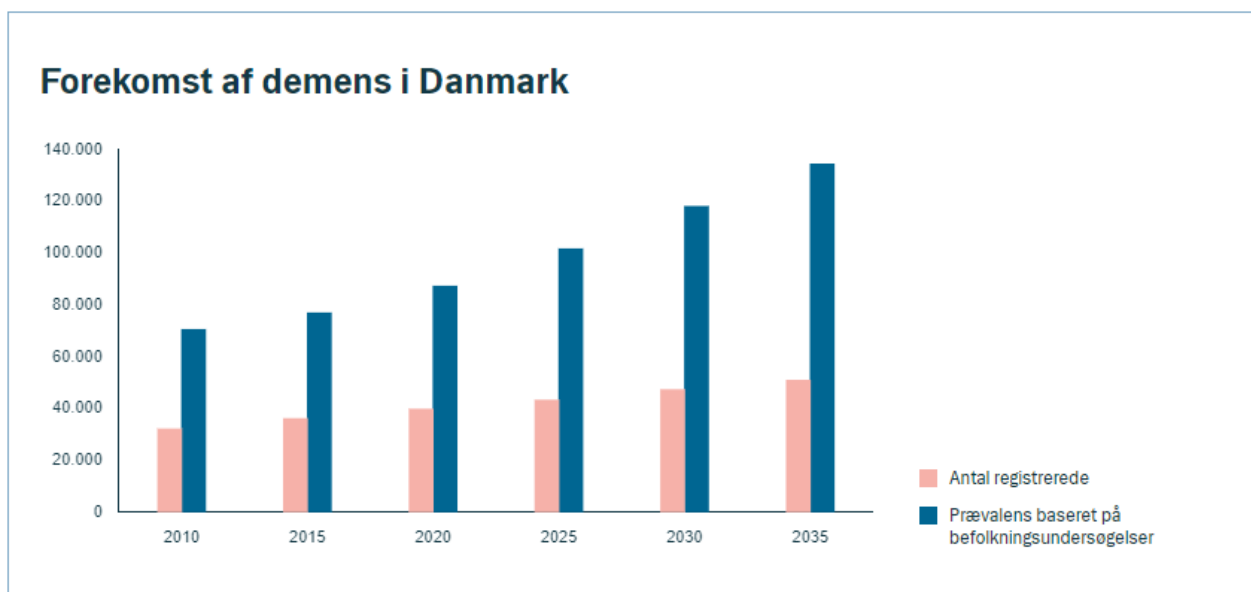
Demensstrategien er et styringsdokument for Ældre- og Sundhedsområdet i Langeland Kommune. Det er med til at konkretisere Sundhedspolitikken, Demenshandlingsplan 2025, Samarbejdsaftalen på demensområdet og kompetenceplan på demensområdet til indsatser for området.

Demensstrategien afløser tidligere Demenspolitik.

Uddybelse af data for området

I Danmark får et stigende antal mennesker demens som følge af den voksende ældrebefolkning. Langt de fleste diagnosticeres med demens, efter de er fyldt 80 år, men demens forekommer også blandt yngre mennesker. Demens er den fjerde hyppigste dødsårsag i Danmark.

Over tid er der som følge af den stigende middellevetid og en aldrende befolkning sket en stigning i antallet af personer med demens i Danmark. Ifølge tal fra de danske sundhedsregistre steg antallet af registrerede demenstilfælde blandt personer på 65 år og derover fra ca. 29.600 i 2010 til ca. 38.675 i 2022. En fremskrivningsmodel baseret på disse tal estimerer, at der i 2035 vil være godt 51.000 personer registreret med demens. Det er imidlertid bemærkelsesværdigt, at antallet af registrerede demenstilfælde blandt 65+ årige i Danmark ikke er steget siden 2018 trods en langsomt voksende ældrebefolkning.

I Langeland Kommune skønnes på nuværende tidspunkt at 342 personer lider af demens. Langeland Kommune har en skæv demografi med en stor andel af ældre personer set i forhold til Danmark som helhed.

For Langeland Kommune er der en række udgifter forbundet med at have en stor andel af borgere med demens. Nationalt videnscenter for demens beskriver, hvordan en dansk undersøgelse fra 2020 har opgjort omkostninger til en række forskellige hjernesygdomme herunder demens. De direkte omkostninger i undersøgelsen dækker over omkostninger til medicin, forbrug af sundhedsydelser, herunder indlæggelser, lægebesøg, fysioterapi, fodterapi, kiropraktik, genoptræning, psykolog og tandlæge samt omkostninger forbundet med plejehjem og hjemmepleje i den kommunale sektor.

Undersøgelsen viser, at meromkostningerne – det vil sige de ekstra omkostninger, der er forbundet med at have demens sammenlignet med personer med samme alder og køn uden demens – beløber sig til ca. 223.000 kr. per person med demens i Danmark. Hovedparten af meromkostningerne kan som vist i undersøgelsen fra Region Hovedstaden tilskrives omkostninger til plejehjem og hjemmepleje i den kommunale sektor.

Mål og fokusområder

Sundhedspolitik

Målene i Langeland Kommunes Sundhedspolitik dækker hele spændet i folkesundheden fra sundhedsfremme, forebyggelse og tidlig opsporing til rehabilitering, behandling og pleje. Demens er præciseret i et enkelt af målene, men skal læses ind i alle målene. Det er dermed essentielt, at opgaveløsningen omkring demens også er fra sundhedsfremme til pleje.

Sundhedsfremme, Forebyggelse og Tidlig opsporing

Overordnet mål:

- Løfte Sundhedsstyrelsens anbefalinger om sundhedsfremme, forebyggelse og tidlig opsporing i et samarbejde på tværs af forvaltningsområder samt opfyldelse af samarbejdsaftaler med Region Syddanmark indenfor kommunens økonomiske rammer

Udviklingsmål:

- Styrke samarbejde med frivillige foreninger og civilsamfundet i brobygning fra kommunale indsatser til frivillige tilbud, herunder fysisk aktivitet og sociale relationer
- Styrke fokus på en anerkendende tilgang til dialog med alle, f.eks. i tilbud om kost og vægt
- Styrke fokus på mental sundhed og trivsel, overforbrug af alkohol samt rygning og røgfri nikotinprodukter
- Styrke fokus på opsporing af kroniske sygdomme, herunder demens

Rehabilitering, Behandling og Pleje

Overordnet mål:

- Løfte Sundhedsstyrelsens anbefalinger på behandlings- og plejeområdet samt opfyldelse af samarbejdsaftaler med Region Syddanmark
- Sikre at borgerne støttes i at opnå højst mulig mestring i hverdagen indenfor kommunens økonomiske rammer

Udviklingsmål:

- Understøtte samarbejdsflader med sygehus og almen praksis
- Styrke borgernes fysiske, psykiske og sociale funktionsevne
- Indtænke rehabiliteringspotentialer i alle indsatser med henblik på, at borgerne kan leve et så selvstændigt og aktivt liv som muligt

Mål fra Sundhedspolitik, Langeland Kommune

Den nationale demenshandlingsplan 2025

Den nationale demenshandlingsplan 2025 tager udgangspunkt i tre overordnede målsætninger for demensområdet:

1. Danmark skal være et demensvenligt land, hvor mennesker med demens kan leve et værdigt og trygt liv.
2. Behandling og pleje af mennesker med demens skal tage udgangspunkt i den enkeltes behov og værdier og tilbydes i sammenhængende forløb med fokus på forebyggelse, tidlig indsats, nyeste viden og øget forskningsindsats.
3. Pårørende skal inddrages aktivt og samtidig have mere støtte i livet som pårørende.

Det er konkretiseret i fem fokusområder, der imødekommer de mange udfordringer, der er blevet identificeret på demensområdet.

Fokusområderne medfører en række initiativer, som skal understøtte regioner, kommuner og frivilliges indsats.

Langeland Kommunes demensstrategi læner sig derfor op at både mål, fokusområder og initiativer i den nationale demenshandlingsplan 2025.

Samarbejdsaftalen for demensområdet 2022

Samarbejdsaftalen for demensområdet i Region Syddanmark er en aftale mellem praksisudvalget, den regionale demensindsats og regionens 22 kommuner. Formålet med aftalen er at sætte fokus på en klar arbejdsdeling og på sektorovergange i demensindsatsen i Region Syddanmark og sikre regionens borgere et ensartet tilbud uanset bopæl. Aftalen skal endvidere medvirke til at sikre, at demensudredning og -behandling i Region Syddanmark foregår efter de seneste anbefalinger for området.

Langeland Kommunes demensstrategi følger de aftaler der er indgået med regionen.

Tidligere styringsdokumenter

Langeland Kommunens demensstrategi læner sig også op ad tidligere demenspolitik og kompetenceplan på demensområdet i Langeland Kommune. Der er forsat et klart fundament i personcentreret omsorg.

Personcentreret omsorg er en omsorgsfilosofi og tilgang, som værdsætter og anerkender mennesker som unikke væsener med ret til selvbestemmelse, uanset alder, baggrund eller sygdom. Det betyder, at personen med demens er i centrum fremfor sygdommen, og at omsorg og pleje tilrettelægges ud fra personens perspektiv, livshistorie, vaner og psykologiske behov. Personcentreret omsorg og kultur understreger vigtigheden af at bruge en holistisk og tværfaglig tilgang, hvor der også er fokus på socialpsykologiske og kulturelle aspekter. Ved personcentreret omsorg, tager man mennesket med demens alvorligt og anerkender dets handlinger som gyldige, menneskelige udtryk – ikke som symptomer på en demenssygdom. Inden for personcentreret omsorgsfilosofi anerkender man desuden, at det er muligt for mennesker med demens at trives og leve et godt liv på trods af sygdommen.

At skabe velbefindende hos en person med demens fremmes ved, at man har fokus på, om personen får opfyldt sine grundlæggende psykologiske behov og viser tegn på at føle sig veltilpas, er i godt humør, smiler og udviser afslappethed samt har evne til at engagere sig og være positiv.

Et centralt aspekt i personcentreret omsorg er menneskers grundlæggende psykologiske behov. Behov som vi normalt selv er i stand til at få opfyldt.

Mennesker med demens kan have store udfordringer med selv at få dækket disse behov både pga. kognitive svigt og svigt i de sociale relationer. For at mennesker med demens skal kunne trives og have god livskvalitet er det derfor vigtigt, at de får hjælp til at opfylde de psykologiske behov.

At skabe velbefindende hos personen med demens kan altså fremmes ved, at man har fokus på, om personen får opfyldt sine grundlæggende psykologiske behov og viser tegn på at føle sig veltilpas, er i godt humør, smiler og udviser afslappethed samt har evne til at engagere sig og være positiv.

Nationalt videnscenter for demens

Indsatser

Alle i Langeland Kommune er involveret i opgaveløsningen omkring demens, da den som tidligere beskrevet rækker fra sundhedsfremme til pleje.

Ældre- og Sundhedsområdet har opgaven præsenteret i det daglige arbejde, og enkelte medarbejders arbejdsopgaver er helt centreret om opgaven. I Langeland Kommune er der én demenskoordinator og en række demensnøglepersoner ansat.

Opgaveløsningen om demens omhandler alle mennesker med demens fra lette til svære lidelser. Det omhandler både de demensramte og deres pårørende og netværk med fokus livskvalitet og handlemuligheder. Det er også vigtigt at have fokus på at tidsperspektivet og udviklingen af demens er forskellig og derfor opleves sygdommen også forskelligt og leder til forskellige forløb og indsatser. Det er vigtigt, at der er de nødvendige kompetencer i forhold til sværhedsgraden i opgaveløsningen, og der skal være fokus på kompetenceudvikling for at kunne håndtere de forskellige faser i sygdomsforløbet. Kompetencerne skal derfor være lige fra brobygning til muligheder for at fortsat deltagelse i civilsamfundets aktiviteter for mennesker med demens og deres pårørende til den sidste tids skærpede behov for pleje og omsorg.

Indsatserne er grupperet i fire indsatsområder med særligt øje på fokusområder fra den nationale demenshandleplan:

- Kommunikation og åbenhed
- Borgere med demens-symptomer opspores og udredes for demens
- Borgere med demens og deres pårørende får tilbudt den rette støtte og omsorg i demensforløbet
- Borgere med demens, som bor i plejebolig, har et godt og meningsfuldt hverdagsliv i rammer der er indrettet efter deres behov

Indsatsområde 1	Hvad vil vi opnå i perioden / Mål	Nuværende indsats	Handleplan/indsatser
<p>Kommunikation og åbenhed.</p>	<p>Bryde fordomme og tabuisering for at understøtte et demensvenligt samfund</p> <p>Information om demenssygdommene, med fokus på tidlig opsporing og indsats</p>	<p>På Langeland Kommunes hjemmeside findes information om demens, udredning, tilbud m.m.</p> <p>Langeland Kommune samarbejder med Nationalt Videnscenter for Demens, Alzheimerforeningen m.fl.</p> <p>Langeland Kommune understøtter at relevante nøglepersoner i organisations- og foreningslivet får viden om demens og demenssymptomer</p>	<p>Langeland Kommune fortsætter og udbygger de nuværende indsatser med fokus på brobygning til civilsamfundet, som primært varetages af Ældre og sundhed, men andre forvaltningsområder inddrages, hvor relevant.</p> <p>Tidlig opsporing og udredning for demens skal have et særsomt fokus gennem videreuddannelse af medarbejderne.</p> <p>Nye indsatser udføres indenfor eksisterende rammer.</p>

Indsatsområde 2	Hvad vil vi opnå i perioden / Mål	Nuværende indsats	Handleplan/indsatser
<p>Borgere med demenssymptomer opspores og udredes for demens</p>	<p>Fokus på at en demenssygdom skal opspores tidligt, og flere skal udredes for deres sygdom.</p> <p>Begrænse isolation og ensomhed for borgere med demens og deres pårørende</p>	<p>Relevante faggrupper får løbende undervisning om demens</p> <p>Demenskoordinator har en koordinerende rolle ved opsporing af demens hos hjemmeboende borgere</p> <p>Demenskoordinator deltager ved relevante offentlige møder, frivillige grupper, læger mfl.</p> <p>Der er et tæt tværfagligt samarbejde mellem Langeland Kommune, Regionens Demenslinik og de praktiserende læger</p> <p>Langeland Kommune samarbejder med frivillige organisationer, herunder Alzheimerforeningen, Ældresagen, frivillige sociale foreninger, Frivilligcenter Langeland m.fl.</p>	<p>Langeland Kommune fortsætter de nuværende indsatser samt:</p> <p>Nyansatte, der ikke har opdateret demensviden, skal gennemgå ABC demens – som en del af introduktionsprogrammet. Leder er ansvarlig for opfølgning.</p> <p>Medarbejdere i Ældre og Sundhed skal kende til de mest almindelige demenstegn og have et bredt kendskab til forskellige demensformer, adfærd, behandling, pleje og omsorg i forhold til mennesker med demens.</p> <p>Nye indsatser udføres indenfor eksisterende rammer.</p>

Indsatsområde 3	Hvad vil vi opnå i perioden / Mål	Nuværende indsats	Handleplan/indsatser
<p>Borgere med demens og deres pårørende får tilbudt den rette støtte og omsorg i demensforløbet</p>	<p>Borgerne med demens modtager rette indsats på rette tidspunkt med henblik på at fastholde og bevare de sociale, kognitive og fysiske funktionsevner længst muligt for at bevare livskvalitet og handlemuligheder herefter yde palliativ pleje og omsorg i den terminale fase</p>	<p>Borgere med demens og deres pårørende får individuel rådgivning og vejledning</p> <p>Langeland Kommune tilbyder pårørende kursus om demens</p> <p>Ved behov, visiterer Langeland Kommune bl.a. følgende indsats:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dagcenter - Aflastningsophold - Afløsning i hjemmet - Hjemmepleje - Sygeplejeydelser - Rehabiliterende og vedligeholdende indsats <p>Langeland Kommune samarbejder med frivillige organisationer.</p>	<p>Langeland Kommune fortsætter de nuværende indsats samt:</p> <p>Demenskoordinator og demensnøglepersoner bliver løbende opkvalificeret.</p> <p>Øget fokus på et aflastningstilbud målrettet mennesker med hjerneskade, herunder demens</p> <p>Øget fokus og bevidsthed om særlige behov i terminalfasen gennem udbygning af samarbejdet mellem demensområdet og palliativområdet</p> <p>Langeland Kommune understøtter initiativer fra foreninger med fokus på at øge antallet af tilbud til borgere med demens og deres pårørende</p> <p>Optimere overgange i demensforløbet internt i Langeland Kommune og mellem sektorer.</p> <p>Der er et udvidet fokus på at alle borgere med demenssygdom får faste kontaktpersoner til hjælp og støtte for borgeren og dennes pårørende.</p> <p>Langeland Kommune deltager i implementerings- og kompetenceforløb med SST. Der ansøges om demensrejsehold til gennemførelse i 2025 på plejecentrene.</p> <p>Der er udpeget social- og sundhedsassistenter der fungerer som demensnøglepersoner. Der er behov for at kompetenceudvikle disse funktioner.</p> <p>Nye indsatser udføres indenfor eksisterende rammer.</p>

Indsatsområde 4	Hvad vil vi opnå i perioden / Mål	Nuværende indsats	Handleplan/indsatser
<p>Borgere med demens, som bor i plejebolig, har et godt og meningsfuldt hverdagsliv i rammer der er indrettet efter deres behov</p>	<p>Indrette eksisterende plejecentre demensvenligt for at understøtte en tryk og overskuelig tilværelse, hvor livskvaliteten og trivsel styrkes</p> <p>Plejecentre og omgivelserne skal understøtte, at beboeren med demens bevarer det fysiske, sociale og psykiske funktionsniveau længst muligt.</p> <p>Fortsat have tilbud om specialiserede plejeboliger målrettet borgere med udfordrende adfærd for at reducere forbruget af anti-psykotisk medicin og optimere den personcentrede indsats.</p> <p>Der støttes med palliation i sammenhæng med personcentreret omsorg når demenssygdommen kommer i den terminale fase.</p>	<p>Plejecentrene arbejder løbende med tilpasning af omgivelserne, så beboerne inspireres til nysgerrighed og aktivitet</p> <p>Beboernes livshistorie anvendes som et aktivt redskab for at øge livskvalitet og trivsel</p> <p>Pårørende inddrages aktivt for at understøtte medarbejderne i at skabe rammerne for et godt og meningsfuldt hverdagsliv for mennesker med demens.</p> <p>Socialpædagogiske handleplaner anvendes til at understøtte beboernes anvendelse af ressourcer og støtte til et trygt og værdigt liv</p>	<p>Langeland Kommune fortsætter og udbygger nuværende indsatser samt:</p> <p>Der tilbydes fysisk aktivitet tilpasset den enkelte beboers motoriske udfordringer i dagcentre</p> <p>Fokus på involverende tilgang gennem vedligeholdende træning i plejeboliger, således borger er så aktiv/deltagende i sin egen hverdag som muligt</p> <p>Øget fokus på at tilpasse de fysiske omgivelser, så der skabes nysgerrighed og inspiration til aktiviteter i trygge rammer</p> <p>Øget fokus på at reducere antipsykotisk medicin ved at arbejde målrettet med socialpædagogiske tiltag</p> <p>Øget fokus på at forebygge og reducere udadreagerende adfærd, ved at integrere personcentreret omsorg og modeller udarbejdet af Demensrejseholdet.</p> <p>Der vil blive søgt projektmidler i følgende puljer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pulje til praksisnært kompetenceløft til nedbringelse af antipsykotisk medicin - Demensrejseholdet, med særligt fokus på reduktion af forbruget af antipsykotisk medicin til mennesker med demens <p>Nye indsatser udføres indenfor eksisterende rammer.</p>

Implementering

Demensstrategiens indsatser implementeres indenfor eksisterende økonomiske rammer.

I Ældre og Sundhed skal lederne fra alle enheder sikre en praksisnær implementering af Demensstrategien i et tæt samarbejde med nøglepersoner for demens og demenskoordinatoren. Det sker ved at der laves aktivitetsbeskrivelser, der løbende evalueres. Aktivitetsbeskrivelser kan udarbejdes på flere niveauer, men det er den samlede ledergruppe, som er ansvarlig.

Kendskabet til Demensstrategien skal udbredes i alle forvaltningsområder i Langeland Kommune samt indgå i det generelle samarbejde med civilsamfundet. Implementeringen følges løbende gennem status til politisk niveau og lederfora.

Langeland Kommune har desuden intentioner om et bredt samarbejde om udviklingen indenfor demensområdet på tværs af sektorer.